

Управління культури
Черкаської обласної державної адміністрації
КЗ "Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка"
Черкаської обласної ради

**ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ
ПРАВОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ**

(методичні поради)

Черкаси – 2016

Публічні бібліотеки в системі забезпечення населення
правовою інформацією / КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевче-
нка»; уклад. І.В. Терещенко . – Черкаси, 2016– 12ст.

Укладач

І.В. Терещенко

Відповідальний за випуск
Комп'ютерний набір

Л.П. Капкаєва
І.В. Терещенко

Підписано до друку 19.09.2016 Тир.35. Ксерокс ОУНБ ім. Тараса
Шевченка

Розбудова громадянського суспільства, демократичної правової держави безпосередньо пов'язана з розвитком правової свідомості та правової культури населення.

Бібліотеки виступають найбільшим конгломератом правової інформації, оперативним каналом правового інформування населення. Діяльність їх має базуватись на диференційованому підході, комплексності популяризації правової культури та різноманітності її форм, виваженому поєднанні індивідуальної роботи, наочної популяризації книг та ідей, творчих акцій правової тематики, а також передбачає обов'язкову координацію з іншими зацікавленими установами, закладами, громадськими організаціями, зокрема – правоохоронними.

Значне місце у право освітній діяльності бібліотек належить Публічним центрам регіональної інформації (ПЦРІ). Основними напрямками роботи ПЦРІ є: формування спеціалізованого фонду законодавчих і нормативних документів райдержадміністрацій, районних, міських, сільських рад; формування банків даних з питань економічної, господарської, соціальної, молодіжної політики у вигляді тематичних папок та папок-досьє; здійснення інформаційного обслуговування органів місцевого самоврядування за визначеними темами; відображення матеріалів і документів органів місцевого самоврядування в довідково-бібліографічному апараті бібліотек; забезпечення населення інформацією з питань діяльності органів місцевого самоврядування та з питань економічної, господарської, соціальної, молодіжної політики. Особливе значення слід надавати висвітленню основних документів, які формуються за темами «Закони України», «Пенсійна реформа», «Земельне законодавство», «Юрист

консультує» та ін., бажано створити інформаційні зони: «Влада на місцях», «Новини регіону», «Сесії районної ради», «Пільги», «Все про субсидії» тощо. Дієвою формою є інформування та просвітницька робота через щоквартальні інформаційні списки, тематичні папки, інформ-досьє: «Соціальна реформа», «Нове в законодавстві України» «Податкове право», «Місцеві податки, бюджет».

Актуальними залишаються наочні форми роботи, а саме: створення у бібліотеках правових куточків, інформаційних стендів, постійно діючих книжкових виставок: «Правовий статус людини: гасла і реалії», «Знайомтесь: новий закон», «Політичні реформи – вимога часу», «Людина і закон», виставки-діалоги «Твої права – твій захист», «Вчимося жити по закону», експрес-виставки «Субсидії для населення», «Вивчаємо Конституцію України», «Правову культуру – громадянам України», куточок правової освіти «Знання законів – знання прав», виставка-кросворд «Аз і Буки правової науки». Книжкові виставки експонуються окремо, або можуть бути складовою різних форм масових заходів, наприклад, при проведенні уроку права «Знаємо та реалізуємо свої права», правової година «Твоя податкова декларація», «Права людини в державних документах», «Вивчаємо. Знаємо. Поважаємо», правового столу довідок «Правовий захист немолодих людей», правового рингу «Моя держава – Україна».

В рамках Всеукраїнського тижня права доцільно провести зустрічі за круглим столом, диспути, години спілкування, правознавчі лекторії, правові всеобучі, вечори запитань і відповідей за участю представників ор-

ганів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, юристів: "Права і закони в твоєму житті", "Я пізнаю закон", "Закон і ми", "Що важливіше: ким бути або яким бути", "Ступінь свободи і міра відповідальності", "Права. Обов'язки. Закон" та «День відкритих дверей» за участю молодих юристів, які надають безкоштовну юридичну допомогу та консультації всім бажаючим, а бібліотекарі знайомлять з виданнями правового спрямування.

Значну увагу варто звернути на популяризацію літератури з питань державотворення, історії України, проведення заходів з нагоди Дня незалежності України, Дня Конституції «Основний закон держави», «Україна - правова держава», та ін.

Добре зарекомендували себе в справі формування правової культури та підвищення правової свідомості клуби за інтересами з правого виховання. На засідання клубів доцільно запрошувати фахів - юристів, лікарів, проводити бесіди, вікторини, конкурси, години інформації, години права, години цікавих повідомлень та ін. Корисним є те, що члени клубів мають можливість отримати необхідну інформацію, підтримку від фахівців щодо вирішення проблем правового характеру, безпосередньо співставити одержані правові знання з конкретними формами поведінки, набути нові відомості з різних галузей права, проаналізувати конкретні правові ситуації та самостійно здійснити пошук шляхів їх вирішення. А також ці заняття допомагають підростаючому поколінню адаптуватися в оточуючому світі, запобігають антисоціальним проявам, сприяють профілактиці правопорушень.

Впровадження в практику роботи бібліотек інноваційних форм роботи та удосконалення методики проведення заходів допоможе у роботі з питань правового виховання. Книгозбірні повинні використовувати Інтернет-ресурси для пошуку та презентації інформації. Відкриття Інтернет-центрів та наявність доступу до Інтернету надало можливість проводити заходи з використанням новітніх технологій: сформувати повнотекстові бази даних «Зібрання законодавства України», організувати віртуальні подорожі правової тематики, дозволяє бібліотекам виконувати різноманітні інформаційні запити, надавати відповідні послуги всім зацікавленим структурам і користувачам. Інтернет-центри на базі бібліотек потрібно зорієнтувати на обслуговування соціально незахищених верств населення, людей з обмеженими фізичними можливостями, ветеранів, пенсіонерів, переселенців, учасників АТО. Здійснювати інформування про зміни в пенсійному, земельному, соціальному законодавстві тощо. Долучившись до процесу розвитку електронного урядування за сприяння ініціативи «Публічні бібліотеки – мости до електронного урядування», яка є частиною Національного плану дій у рамках «Партнерства «Відкритий уряд» (ПВУ), користувачі бібліотеки мають можливість заповнити онлайн декларацію, подати електронну звітність, перевірити наявність власної земельної ділянки в Національній кадастровій системі, скористатися послугами на веб-порталі Пенсійного фонду України, перейти на сайти урядових, регіональних владних структур та інше.

Бібліотеки мають налагодити співпрацю із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової

допомоги що надають можливість громадянам отримати юридичну консультацію або відповідь на проблемні питання правового характеру та доступ до безоплатної вторинної правової допомоги завдяки Інтернету в бібліотеці.

Адреси та юрисдикція місцевих центрів із надання безоплатної вторинної правової допомоги в Черкаській області

Єдиний телефонний номер системи безоплатної правової допомоги: **0-800-213-103**

Черкаський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

- м. Черкаси, Черкаський район;
- м. Чигирин, Чигиринський район.

Електронна адреса: cherkasy1.cherkasy@legalaid.gov.ua

Директор: Скіць Станіслав Миколайович

Золотоніський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги

- м. Золотоноша, Золотоніський район;
- м. Канів, Канівський район;
- смт. Драбів, Драбівський район;
- смт. Чорнобай, Чорнобаївський район.

Електронна адреса: zolotonosha.cherkasy@legalaid.gov.ua

Директор: Брус Сергій Миколайович

Смілянський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги:

- м. Сміла, Смілянський район;
- м. Кам'янка, Кам'янський район;

- м. Городище, Городищенський район;
- м. Шпола, Шполянський район;
- м. Звенигородка, Звенигородський район;
- м. Корсунь-Шевченківський, Корсунь-Шевченківський район.

Електронна адреса: smila.cherkasy@legalaid.gov.ua

В.о. директора: Савчук Євгеній Володимирович

Уманський місцевий центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги:

- м. Умань, Уманський район;
- м. Тальне, Тальнівський район;
- м. Жашків, Жашківський район;
- м. Христинівка, Христинівський район;
- м. Монастирище, Монастирищенський район;
- смт. Лисянка, Лисянський район;
- смт. Катеринопіль, Катеринопільський район;
- смт. Маньківка, Маньківський район.

Електронна адреса: uman.cherkasy@legalaid.gov.ua

тел. (04744) 3-25-33

В.о. директора: Гребенюк Сергій Анатолійович

Доречним буде створення і функціонування юридичної он-лайн приймальні при бібліотеках, роботу якої спрямувати на надання первинної правової допомоги (консультацій, складання процесуальних документів) та у випадках порушень прав людини, представлення інтересів населення у судових та правоохоронних органах, надавати консультації юристів за допомогою скап-зв'язку.

Важливим аспектом висвітлення соціально – правової діяльності бібліотек є співпраця із засобами масової

інформації про нові надходження з питань правової тематики висвітлювати на сторінках періодичних видань, виступах на радіо та телебаченні через постійно діючі рубрики «Все про закон» та презентувати проведення заходів правової тематики.

Таким чином, сьогодні, незважаючи на важкі умови існування, враховуючи загальнодоступність публічних бібліотек, їхні інформаційно – ресурсні можливості, досвід працівників у роботі з інформацією, книгозбірні мають віднайти можливості для задоволення інформаційних, соціальних потреб користувачів, стати центром соціально – правової інформації.

Список рекомендованих джерел:

Про Всеукраїнський тиждень права; указ Президент України від 8 груд. 2008 р. №1149/2008, // Офіційний вісник України.– 2008.– №94 – Ст. 3107.

Про Національну програму правової освіти населення; указ Президента України від 18 жовт. 2001 р. № 992/2001, // Офіційний вісник України.– 2001.– №43. – Ст. 1921.

Про опублікування актів законодавства України в інформаційному бюлетені“Офіційний вісник України”; указ Президент Україна. від 13 груд. 1996 р. № 1207/96 // Урядовий кур’єр. – 1996. –19груд.

Барабан, І. В. Інформаційно-правове забезпечення користувачів ДОУНБ : вибір пріоритетів / І. В. Барабан // Традиції та інновації в бібліотеці – синтез досвіду, ідей і сучасних технологій : зб. матеріалів. – Дніпропетровськ, 2004. – С. 84–104.

Богуш, Т. Роль центру правової інформації та правової громадської приймальні у задоволенні інформаційних потреб користувачів

Національної парламентської бібліотеки України / Т. Богуш, Н. Бойко // Соціологічні дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт. бюл. Вип. 39 / уклад. Т. Богуш. – Київ, 2011. – С. 14 – 20.

Вилегжаніна, М. Задоволення інформаційних потреб користувачів у правовій інформації / М. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2009. – № 4. – С. 18 – 21.

Вилегжаніна, Т. Бібліотека і право / Т. І. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2011. – № 2. – С. 4–5.

Коваленко, І. П. Система комунікаційних засобів формування правової культури бібліотечних фахівців / І. П. Коваленко // Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. праць. Вип. 28 / за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків, 2009. – С. 158 – 168.

Тихомиров, О. О. Правова інформація: теоретико-правовий аспект / О. О. Тихомиров // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2012. – № 1(8). – С. 29 – 30.

Олійничук, Р. Проблеми формування правової свідомості та правової культури в українському суспільстві / Р. Олійничук // Юридичний журнал. – 2008. – № 2 (44). – С. 58–60.

Верховна Рада України // [Електронний ресурс]: вебсайт. – Режим доступу: www.rada.gov.ua (дата звернення: 10.08.2016). – назва з екрана.

Кабінет Міністрів України // [Електронний ресурс]: вебсайт. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua (дата звернення: 12.08. 2016). – назва з екрана.

Антикорупційний портал // [Електронний ресурс]: вебсайт. – Режим доступу: <http://www.acrc.org.ua> (дата звернення: 18.08. 2016). – назва з екрана.

Громадянське суспільство і влада // [Електронний ресурс]: вебсайт. – Режим доступу: <http://civic.kmu.gov.ua> (дата звернення: 10.07. 2016). – назва з екрана.

Земельне право України // [Електронний ресурс]: вебсайт. – Режим доступу: www.zempravo.info (дата звернення: 10.08. 2016). – назва з екрана.

Підприємство, господарство і право // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pgjournal.com.ua> (дата звернення: 12.08. 2016). – назва з екрана.

Право України // [Електронний ресурс].. – Режим доступу: <http://pravoua.com.ua/ua/> (дата звернення: 18.08. 2016). – назва з екрана.

Правова інформатика // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bod.kiev.ua/jurnal> (дата звернення: 12.08. 2016). – назва з екрана.

Юридична бібліотека // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.biz.ua> (дата звернення: 10.07. 2016). – назва з екрана.

Правова бібліотека України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uapravo.net> (дата звернення: 18.08. 2016). – назва з екрана.

Праця і Закон // [Електронний ресурс]. – Київ. – Режим доступу: <http://www.hrd.com.ua/index.php/priz> (дата звернення: 10.08. 2016). – назва з екрана.

Український юрист // [Електронний ресурс]. – Київ. – Режим доступу: www.ukrjurist.com (дата звернення: 12.07. 2016). – назва з екрана.

Правовий тиждень // [Електронний ресурс]. – Київ. –
Режим доступу: www.legalweekly.com.ua (дата звернення: 18.08.
2016). – назва з екрана.

Пенсійна реформа сьогодні // [Електронний ресурс]. – Київ. –
Режим доступу: www.pension.kiev.ua (дата звернення: 13.08. 2016).
– назва з екрана.

Центр політико-правових реформ // [Електронний ресурс]. – Ре-
жим доступу: www.pravo.org.ua (дата звернення: 10.07. 2016). –
назва з екрана.

Видавець: КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
18000 м. Черкаси вул. Байди-Вишневецького,8
Електронна адреса: ounb@library.ck.ua
Науково-методичний відділ: metod@library.ck.ua